Наше Слово

РІК LXVII № 25 (3384) ВАРШАВА, 19 ЧЕРВНЯ 2022 РОКУ
ЦІНА – зл. 5 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

▲ Сьогоднішній та колишні голови гуртка Об'єднання українців у Польщі. Павло Палчинський, Богдан Черепаняк, Роман Загорода, Івона Марцішак, Іван Левицький та Іван Корольчук

Сьогодні домівка є для нас місцем сили

– Маю одну мрію – аби наша домівка завжди була повна людей так, як сьогодні. Наші двері відчинені для кожного. Всіх, хто прибув на відкриття домівки, я сприймаю як волонтерів, які допомагають Україні. Сьогодні якраз минає сто днів від страшенного вторгнення росії в Україну, і я не можу вам вкотре не подякувати за щиру допомогу. Особливо вдячний меру Старґарда Рафалові Зайонцу за відкриті двері та постійну підтримку. Саме він першим зателефонував мені 24 лютого і сказав: потрібно зустрітися. І вже наступного дня ми заснували кризовий штаб, і чи не пів Старґарда відразу долучилось до допомоги. Також щиро вдячний за допомогу в ремонті домівки – знаю, у нашому місті відбуваються лише добрі речі, – сказав голова гуртка у Старґарді Павло Палчинський після офіційного відкриття. У ньому взяли участь мер Старґарда Рафал Зайонц, старґардська староста Івона Віснєвська, почесний консул України в Щеціні Генрик Колодій та голова ОУП Мирослав Скірка.

▲ Гості, які прибули на відкриття домівки у Старґарді

До відкриття долучились усі дотеперішні голови гуртка ОУП у Старґарді: Іван Левицький, Іван Малиняк, Богдан Черепаняк, Іван Корольчук, Івона Марцішак та Роман Загорода. Це демонструє єдність гуртка та повагу до попередників – тут жоден не стояв осторонь, всі були разом.

– Приємно, що пам'ятають попередників, тому радо завітав на святкування. Хотів подивитися, як гурток працює сьогодні, цікаво спостерігати, як нині влада міста по-новому ставиться до українців. Коли я був головою та пізніше, постійно виникали проблеми, в тому числі з домівкою, нині ж – дають приміщення, а влада сприймає українців відкрито й допомагає, – каже Іван Левицький, перший голова гуртка ОУП у Старґарді, який зараз мешкає у Перемишлі.

– Ми завжди прагнемо, аби багатокультурність Старґарда була нашою перевагою, і тому як самоврядування мусимо вміти демонструвати цю багатокультурність та багатоконфесійність міста. А щоб сповна долучитися до спадщини різних культур, потрібна взаємна інтеграція та розуміння. Тому коли голова гуртка повідомив, що шукає приміщення для домівки, яка інтегруватиме українське середовище, для нас була очевидною необхідність цього. Адже домівка, як і Дні української культури, є безпосереднім втіленням багатокультурності наших жителів, – сказав мер Старґарда Рафал Зайонц. Він підкреслив, що знає: часто поляки непокояться через міграційну хвилю українців, тож великою відповідальністю є пояснення людям того, наскільки створення гарних умов для інтеграції та безпечного життя біженцям насправді підтримує тих, хто воює в Україні, бореться за свободу не лише своєї країни, а й усієї Європи та загалом цивілізованого світу. Тому, з одного боку, слід забезпечувати підтримкою мігрантів, а з іншого – допомогти полякам та українцям знайти взаєморозуміння, і очільник міста переконаний, що українська домівка відіграватиме в цьому важливу роль.

– Пропозиції щодо приміщення домівки були різні, і добре, що наша громада зголосилася саме на це місце – тут гарна локалізація і площа. Подібне приміщення українці мають ще при греко-католицькій церкві, тому радію, що в Старґарді є команда, яка змогла цього досягти. Вони мають потенціал і велике прагнення діяти, тож залишається їм лише побажати, аби зараз втілили задумане у життя, – каже Іван Сирник, голова Щецінського відділу ОУП.

Приміщення для домівки українська громада отримала безплатно. Воно не надто велике, проте неподалік центру міста, отже, туди просто потрапити, вхід просто з вулиці, і українці дуже цим задоволені. Відчувається велика прихильність та підтримка влади міста. Сьогодні, з огляду на війну, це місце ще більше живе Україною.

– Старґард – це прекрасне місто, і я тут вже адаптувалася, полюбила його всім серцем. Я радо допомагаю в школі, адже за освітою вчителька. Коли я сюди потрапила, не знала, що у місті живуть українці, а нині вони стали для мене дуже близькими. Сьогодні українську домівку називаємо місцем сили, де можемо зустрічатися з нашими жінками та дітьми. Ми можемо тут бути разом, підтримувати одне одного в цей нелегкий для країни час. Ми щиро вдячні Польщі за те, що вона нас прихистила, – каже вчителька з Черкас, яка постійно підтримує зв'язок зі своїми учнями в Україні.

Під час офіційного відкриття домівки виступили дві молоді вокалістки Анастасії, які знайшли у Старґарді прихисток. Одна Анастасія родом з Вінниці, друга зі Львова – вони познайомилися у Старґарді і сьогодні відвідують нашу домівку. ■

Анна ВІННИЦЬКА
Автор фото – **Роман Будзовський**

eprasa.pl ef442abf8c

ІНТЕРВ'Ю

«Нині маю лиш одну мету: працювати на один день довше, ніж житиме путін!»

Розмова з Павлом Палчинським – головою гуртка ОУП у Старґарді

Коли рік тому ми розмовляли з тобою, то переглядали світлини приміщення під домівку, яке отримали українці від міста. Сьогодні тут вже зроблено ремонт, і обсяг робіт та кінцевий результат дійсно вражають. А все виконано протягом менш ніж року.

Приміщення для домівки ми отримали в травні 2021 року і мали приводити його до ладу. Тож щовихідних кілька хлопців, у тому числі з України, крок за кроком робили ремонт – насправді ми вклалися у пів року. Загальна площа нашої домівки – 60 кв. метрів, тому все минуло швидко та без зайвого клопоту.

Охочі допомагати зголосилися від самого початку, складніше було знайти фінанси на ремонт, але й з тим старґардська громада впоралася дуже швидко.

Так, від самого початку нам допомагали небайдужі люди, різні підприємства та організації. Наприклад, фарбу, внутрішні двері та меблі для домівки, в тому числі столи та крісла, ми отримали від жертводавців. А коли люди бачили, що будівельні роботи швидко просуваються, то ще більше вкладалися своїм часом та коштами. На початку слід було показати нашу залученість, і це потім надихало інших. Лише уявіть: бюджет будівельних робіт становив близько 25 тисяч злотих, і всі кошти вдалося отримати за допомогою громадськості. Багато нам допоміг Уряд міста: крім того, що безоплатно надав приміщення, ще й поміняв вікна, встановив у них зовнішні ролети та влаштував нове опалення, за що дуже дякуємо.

Автор фото – Роман Будзовський

▲ Голова гуртка ОУП Павло Палчинський відкриває домівку ОУП

До того як ви отримали цю домівку, культурне життя відбувалося навколо греко-католицької церкви, проте потреба у такому приміщенні була настільки значною, що розмови про нього велися і за попередніх голів гуртка ОУП.

Справді, до цього наше культурне життя зосереджувалося навколо греко-католицької церкви, однак сьогодні українці – це не лише переселенці акції «Вісла» та їхні нащадки, а й економічні мігранти, які мешкають у нашому місті вже кілька років, та воєнні біженці. Серед них є як православні, так і невіруючі. Тож нині українська громада за своїм складом змінюється, і змінюються її потреби, які не завжди можна задовольнити у прицерковному залі.

Коли ви ще не завершили ремонт домівки, почалася широкомасштабна війна, і потрібно було допомагати Україні. Нашу розмову ведемо на сотий день війни...

Якраз у лютому ми закінчували будівельні роботи – лишилося лише умеблювати приміщення, коли росія напала на Україну. Тож від самого початку війни ми могли зосередитися виключно на допомозі Україні, в тому числі Збройним силам, територіальній обороні та біженцям, які опинилися у нашому місті. І разом з греко-католицькою парафією ми працюємо без упину вже сто днів: кризовий штаб ми заснували разом з мером міста та іншими неурядовими організаціями вже першого дня війни. У нас два склади – з великого надсилаємо в Україну вантажівки та буси з допомогою, а в меншому надаємо біженцям допомогу, в тому числі харчі, побутову хімію, одяг та меблі. Оскільки зараз цих продуктів стало менше, то потроху зачинятимемо цей склад. Втім, продовжуємо допомагати тим біженцям, які тільки приїжджають до нашого міста. Ті, що потрапили сюди раніше, вже мали час, аби оформити необхідні документи, знайти роботу та помешкання. У самому місті нараховується з тисячу біженців, а у повіті – десь півтори тисячі. Наразі до України ми відправили 150-200 тонн допомоги і таку ж кількість видали біженцям на місці.

Сьогодні біженці відвідують наші домівки та церкви – тут вони шукають не лише допомоги, а й клаптик Батьківщини, рідного слова.

Справді, до нас від самого початку війни приходять біженці, шукаючи у домівці чи церкві не лише прихистку, але й своїх побратимів. Мігранти нам допомагали в ремонті приміщення, а біженці – навіть в організації нинішнього свята, в тому числі в приготуванні українських страв. Ще хтось допомагає на складах, де сортують продукти – вони серед нас помітні, й це тішить.

Зараз ОУП стикається, зокрема, з викликом зміни поколінь. Вам вдалося його подолати: головою є молода людина, ви відремонтували домівку і ставите перед собою нові цілі...

Нині маю лиш одну мету – перефразовуючи Юрка Овсяка, працювати на один день довше, ніж житиме путін! ■

ПОДІЇ

«Коли бачимо усмішку на обличчях дітей, ми щасливі»

Усмішка та радість понад трьохсот дітей та їхніх матерів – біженців з України, які взяли участь у Дні захисту дітей, організованому на площі біля греко-католицької церкви в Кошаліні, – це найкраща винагорода для десятків волонтерів, які готували це свято.

Цього дня на дітей чекало чимало задоволень та подарунків: солодка вата, попкорн, морозиво, хот-доги, аквагрим, заплітання волосся, надувні замки, співи й багато інших несподіванок. Головною подією свята було відкриття виставки «Я покажу вам свою Україну». Це роботи дітей – очевидців війни, які, аби вижити, мусили покинути свої оселі, друзів, тварин...

Михайло *(на фото)*, якому п'ять років, приїхав з села Осокорівка, що в Херсонській області. Нині він живе у Кошаліні.

— Михайлик завжди питає мене, чи наш песик Тузик живий і чи цілим є дім, оскільки в ньому залишились всі іграшки. Тому на його картині – Тузик, ракета та домівка. Коли діти почули перші сирени, вони перелякалися і запитували, що з ними робитимуть, тож ми вирішили виїхати до Польщі. Тузика ми перед від'їздом відв'язали й попросили сусідів за ним доглядати. Вони й зателефонували мені два дні тому й повідомили, що в наш дім влучив уламок, і він згорів. Сьогодні через наше село проходить лінія фронту, і його практично не лишилося, – розповідає мама Михайлика. Вони приїхали 3 березня. Хлопчик дуже тужить за Україною і постійно просить маму повернутися додому. – Виставка справді вражає. На малюнках дітей зображені страждання від війни, сподівання на мир та мрії про щасливе життя в Україні. Однак чи не найгостріше втілено тугу за приятелями – тваринами, яких вони залишили в Україні, тому на більшості картин – хати та тварини, — каже Тетяна Нєдова з товариства «Майстерня» – організатор виставки.

Прибуток від продажу картин буде скеровано на організацію літнього відпочинку для дітей-біженців.

– Нам тут дуже подобається, тут багато розваг, тому дякуємо організаторам свята та загалом Польщі за прихисток. Для діток це велика радість – коли бачимо усміхнених малюків, то і ми щасливі. Ми дуже задоволені сьогоднішнім святом, сльози на очах від вдячності за підтримку, яку надають біженцям у Польщі та загалом нашій країні. Ми сподіваємося, що скоро повернемося додому, – кажуть матері дітей.

Організаторами Дня захисту дітей стали товариство «Майстерня», ОУП, Греко-католицька парафія у співпраці з Карітасом та та фундацією банку PKO S.A. ім. доктора Кантона ■

Сторінку підготувала Анна ВІННИЦЬКА

Фото авторки статті

eprasa.pl ef442abf8c

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Благодійні концерти українських зірок у Польщі. Хто і де виступатиме?

▲ «Один в каное»
Фото з фейсбук-сторінки домівки у Ґданську

Нещодавно на шпальтах газети ми запросили вас на два благодійні концерти українського чоловічого хору «Журавлі». Один із них відбувся 11 червня в Ольштині, другий наступного дня – в Ілаві. Проте на цьому благодійні концерти не закінчуються. Ми зробили огляд декількох заходів у Польщі за участі українських гуртів, на яких збиратимуться кошти на допомогу Україні.

17 червня у Ґданську концерт у межах подяки волонтерам, які допомагають українцям, зіграє переможець Євробачення-2022 – Kalush Orchestra. 30 червня гурт очікують у Познані, 1 липня – у Кракові, 2 липня – у Вроцлаві і 3 липня – у Варшаві.

Потім до Польщі з благодійною метою приїде український рок-гурт «Друга Ріка». Музиканти відвідають Ґданськ (19 червня), Лодзь (20 червня) та Варшаву (21 червня). Головна мета концертного туру – зібрати 30 тисяч євро на придбання двох безпілотників, автобуса та тактичної амуніції для Збройних сил України.

Гурт The HARDKISS у червні дасть чотири благодійні концерти у Польщі. Вони відбудуться в Кракові (19 червня), Познані (20 червня), Вроцлаві (23 червня) та Варшаві (25 червня). Кошти від продажу квитків підуть на гуманітарні потреби.

Також три благодійні концерти у Польщі зіграють гурти Latexfauna та SadSvit. Кошти з продажу квитків перерахують ЗСУ. Концерти пройдуть у Варшаві (20 червня), Кракові (21 червня) та Познані (23 червня).

28 червня на Арені COS TORWAR у Варшаві відбудеться великий благодійний концерт гурту «Океан Ельзи». Кошти з квитків буде спрямовано на допомогу в трьох напрямках: дітям, які постраждали від війни, біженцям та українським захисникам.

3 липня з благодійним концертом у Ґданську буде український музичний інді-гурт «Один в каное». Перед цим (2 липня) музиканти відвідають Варшаву. Цей гурт раніше зіграв благодійні концерти і в інших польських містах.

Під кінець липня до Польщі з благодійними концертами на підтримку України приїде рок-гурт «Без обмежень». На початку 2022 року хлопці вирушили у тур за назвою «Вільні люди», в межах якого мали зіграти 100 концертів Україною з фінальним виступом на стадіоні НСК «Олімпійський» у Києві 24 серпня 2022 року. У Польщі завітають у Краків (29 липня), Варшаву (30 липня), Ґданськ (31 липня), Познань (1 серпня), Вроцлав (2 серпня) та Люблін (3 серпня).

Благодійний концерт – для України

20 червня о 18:30 відбудеться концерт у залі Ратуші у місті Леґіоново (ul. Piłsudskiego 41). Виконавці: дует бандуристок Соломія Воронка та Соломія Ярмошик. Солістки: Оксана Штикало та Вероніка Божак. За підтримки польських артистів, серед яких: камерний хор Дороти Бонiславської, Кшиштоф П'єтруха, Куба Октаба, Кароліна Крам, Анна Мазур, Бася Куліґовська та Ґжеґож Шмігельський. Під час концерту працюватиме благодійний ярмарок, де можна буде купити військові футболки в стилі президента Зеленського, також обіцяють живий живопис від Ґжеґожа Шмігельського. Зібрані кошти передадуть лікарні №2 в Краматорську.

Виставка у Ґданську «Маріуполь – незламний форпост України»

До 30 червня на паркані Олівського парку у Ґданську можна дивитися виставку «Маріуполь – незламний форпост України». Вона представляє фото Аліни Комарової, Максима Грабовського та Анатолія Кінащука. Під час відкриття події 28 травня у приміщенні Фонду громади Ґданська можна теж було побачити фото картин сучасних маріупольських художників та перформанс у виконанні акторів театру «Театроманія» з Маріуполя. Саме з ними проводилася зустріч у домівці у Ґданську. Як читаємо на фейсбук-сторінці домівки, у ході зустрічі актори поділилися своїми історіями, які пережили під час окупації рідного міста. Розповіли про те, як рятувалися, втрачали друзів, були у полоні та як знову хотіли б відчути запах рідної сцени.

«В мене більше немає дому, немає міста, роботи, театру, проте всюди, де б я не був, я чую про Маріуполь. Міста немає, але ми самі і є Маріуполем. Місто житиме в нашій творчості», – сказав режисер театру Антон Тельбізов. Під час зустрічі актори згадували свого друга Віктора Дєдова, якого з нами вже немає, а також показали довоєнні фото міста, зроблені Віктором.

Мандрівний фестиваль української культури

Фонд «Просвіта» та Центр культури у Валчі запрошують на концерт у межах XXVI Мандрівного фестивалю української культури, що відбудеться 26 червня у Валчі. У ході заходу у місті заплановано дві події.

О 12:00 в Центрі культури виступить Ансамбль пісні і танцю «Гуцулія» з Івано-Франківська та учні Школи естрадного співу Studio Esti з Валча. Натомість о 17:00 в міському Амфітеатрі презентують себе глядачам вокальний український поп-фольк гурт FolkTone з Києва та фолк-рок формація «Гойраки» з Більська-Підляського. Вхід на концерти вільний.

Свято дітей в Ґраб'є біля Кракова

4 червня гурток ОУП у Кракові спільно з краківською компанією HSBC та фондом Wygrajmy Siebie організували Дитячий день (День дитини – ред.) у селі Ґраб'є біля Кракова. Захід відбувся у місцевому Центрі допомоги Україні. Учні місцевої школи проводили час разом з дітьми та їхніми мамами, які виїхали з України.

– Участь у заході взяли діти різного віку, від трирічних малюків до підлітків, – розповідає Андрій Олійник, голова краківського гуртка ОУП. Молодь та діти мали можливість скористатися різноманітними спортивними розвагами, зокрема інтерактивними спортивними іграми. Охочі могли взяти участь у заняттях з робототехніки та самостійно створити робота. Також відбулися заняття з програмування. Звісно, для всіх гостей було влаштовано і частування.

Голова ланки ОУП у Кракові зазначає, що, крім інтеграції дітей, такий захід має позитивний вплив і на саму організацію.

– Була молода команда з нашого гуртка. Команда створюється, коли ви робите щось разом. Такий захід є для нас простором для гармонізації та об'єднання. Тож після свята залишилися вдоволені не лише діти, а й ми самі, – підсумовує Андрій Олійник.

День дитини у Ґраб'є відвідало близько сотні дітей.

Урочистості на Українському військовому цвинтарі в Александрові-Куявському

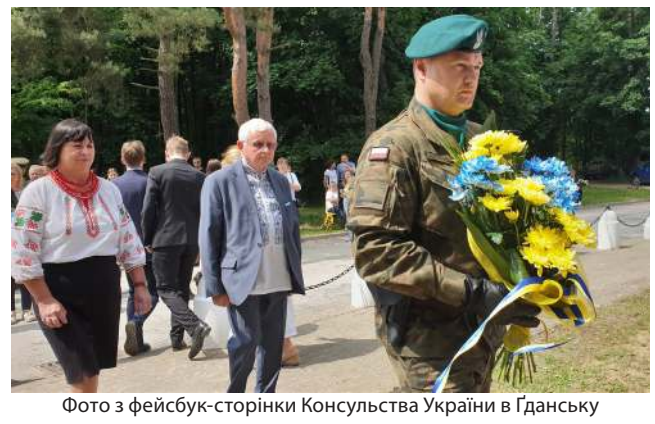

Фото з фейсбук-сторінки Консульства України в Ґданську

Уже 29 років поспіль в Александрові-Куявському українці та поляки відзначають річниці відновлення розташованого тут Українського військового цвинтаря. Тут знаходяться курган та кільканадцять могил вояків Армії Української Народної Республіки. Вони були ув'язнені у грудні 1920 року до табору інтернованих № 6 і загинули під час перебування там (табір ліквідовано восени 1921 року).

У 1993 році кладовище було відновлено, а в червні 1995 року його внесено до реєстру пам'яток. Щороку тут проводяться екуменічні церемонії. Події завжди проходять за участі офіційних гостей з Польщі та України, представників української меншини, воєводських та повітових органів самоврядування та мешканців міста.

Цього року свято відвідало більше учасників, ніж торік. Звісно, на це впливає факт війни, яка точиться в Україні, і велика солідарність поляків з українцями. Тож зараз були присутніми делегації, які представляють міські установи та організації. Звичайно, був присутнім і бургомістр Александрова Аркадіуш Ґраляк. Саме місцева влада вже багато років організовує церемонію. Цього року після спільної молитви поклали квіти до Козацької могили та запалили лампадки, зокрема, віцеконсулка Консульства України в Ґданську Наталія Саврук, віцемаршалок Вармінсько-Мазурського воєводства Мирон Сич та представники Об'єднання українців у Польщі. Серед останніх були голова Поморського відділу ОУП Єлизавета Кремінська, голова Ольштинського відділу ОУП Степан Мігус, голова гуртка ОУП у Білому Борі Володимир Філь. Традиційно приїхали й учні з українських шкіл. Цього разу – зі школи у Ґурові-Ілавецькому разом з директоркою шкільного комплексу Марією-Ольгою Сич та педагоги і учні школи у Білому Борі.

– Це була 29-та річниця відновлення Цвинтаря. Можна сподіватися, що за рік круглі роковини будуть ще більш величні, – ділиться спостереженнями Єлизавета Кремінська.

Чілдрен Кінофест – 2022

З 3 до 12 червня відбувся 9-й міжнародний кінофестиваль для дітей і підлітків Чілдрен Кінофест. Фестиваль від його початку безплатно знайомить українських дітей із новими європейськими стрічками та світовою кінокласикою, а також відкриває нові таланти.

Для безпеки й доступності подія цього року відбувалася в онлайн-форматі. Переглянути фільми можна на сайті online.childrenkinofest.com на території України, а також Польщі.

Після кожного перегляду глядачі та глядачки мали змогу оцінити побачене.

Україну в конкурсній програмі Чілдрен Кінофесту представляло пригодницьке фентезі «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке», зняте за мотивами казки Сашка Лірника.

Вшосте в межах Чілдрен Кінофесту відбувся Конкурс короткометражних фільмів, знятих дітьми. Стрічки-фіналісти цього конкурсу будуть доступні для перегляду в усьому світі.

Більше інформації – на сайті фестивалю online.childrenkinofest.com

«Крайка» з дітьми для дітей

Фото з фейсбук-сторінки «Крайки» / авторка Анна Лімінович

29 травня в Концертній студії Польського радіо Вітольда Лютославського у Варшаві відбувся спеціальний концерт «Що найкрасивіше – дітям». Він завершив акцію «Матері – матерям», у межах якої Польське радіо долучилося до допомоги медикам та маленьким пацієнтам Національної дитячої лікарні в Києві. На ньому виступив, зокрема, відомий перемиський вокальний гурт «Крайка». Колектив вже понад десять років діє при Народному домі у Перемишлі. Від початку його керівницею є Тетяна Наконечна. А під час концерту на Радіо гурт з'явився в іншому складі – «побільшеному». Цього вечора «Крайка» виступала разом із дітьми. Співакам акомпанували музиканти під керівництвом українського скрипаля-віртуоза Сергія Охрімчука.

Концерт транслювався на Радіо. Хто не встиг його послухати, пропонуємо подивитися запис на відеоканалі в YouTube Польського радіо (Koncert «To, co najpiękniejsze – Dzieciom»).

«Українські мами – дітям всього світу»

Таку акцію над Віслою у Варшаві провели 5 червня українські жінки на знак вдячності полякам за гостинність. Під звуки «Стефанії» та інших українських та польських пісень біля наметів і стендів майстрині проводили безплатні майстер-класи з плетіння ляльок-мотанок і виробів з бісеру. Показували, як малювати зразки для вишивки, розмальовувати різноманітних звіряток з мила. Діти плели браслетики в кольорах українського та польського прапорів, розмальовували дитячими долоньками стенд і весело бавилися. Співорганізатором акції був Клуб українських жінок, який діє при Українському домі у Варшаві.

Опрацював на основі повідомлень **Павло ЛОЗА**

Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

eprasa.pl ef442abf8c

ПОДІЇ

Школа у Ґурові-Ілавецькому запрошує

В українській школі у Ґурові-Ілавецькому 28 травня відбувся День відкритих дверей. Молодь привітали директорка Марія-Ольга Сич та її заступниця Олександра Латанишин, які розповіли про послуги закладу та його інфраструктуру.

Гості дізналися, зокрема, що в школі систематично проводять опитування. Коли вони показують, що є запит на якісь нові заняття, їх одразу організовують. «Ми хочемо якнайкраще підготовити наших учнів до вступу у вищі навчальні заклади, це – одна з наших головних цілей», – відзначила Марія-Ольга Сич. За високі результати у навчанні та стовідсоткове відвідування школа додатково заохочує учнів фінансовими стипендіями. Якщо дитина не володіє українською – це не стане перешкодою для вступу. «Якщо учні потребують поглиблення знань із якогось предмета, ми можемо допомогти їм на безкоштовних позакласних заняттях», – пояснила Олександра Латанишин. Результат такої роботи видно хоча б у тому, що минулорічні матуристи за підсумками іспитів із англійської мови зайняли шосте місце у воєводстві. Тому педагоги з Ґурова вчили освітян із інших шкіл, як працювати з молоддю.

Після офіційного привітання гості відвідали кабінети, зокрема – англійської мови, хімії та біології. Тут їм продемонстрували роботу 3D-принтера та хімічні експерименти з вогнем та водою. У команді «хіміків-чародіїв» був Віктор Мех. Три роки тому він також вирішував, чи вступати до школи у Ґурові. Вибір був нескладний. Вирішальним чинником було те, що тут навчався його батько, а також – що заклад дає можливість танцювати у колективі «Думка» і має високий рівень навчання. «Я ще не знаю, де вчитимуся далі. Може, це буде духовний семінар у Любліні», – каже Віктор.

Також гостей запросили на тренінг, присвячений командній роботі, лідерським талантам та відкритості. Їм презентували шкільні ансамблі та солістів, підготовлені учнями мінівистави з нагоди Міжнародного дня культур. Тому на сцені з'явилися британці, греки та американці. Шкільна команда, яка представляла Туреччину, детально обговорила бойовий безпілотник Байрактар, який служить нині Україні в протистоянні російському агресорові.

Серед гостей була Патриція та її подруга, які живуть в околиці Ґурова-Ілавецького. Вони не мають українського походження, про школу чули від знайомих багато позитивних відгуків, зокрема щодо рівня навчання. Дівчата приїхали сюди, бо хотіли все побачити на власні очі. Також серед відвідувачів був Юрій Величко, який привіз на День відкритих дверей свою доньку. Він підкреслює, що це була її ідея. «Найважливіше, що тут є шанс розвинути сімейний український дух, і він не закінчиться на мені, а буде переданий далі», – каже чоловік.

Сумнівів щодо навчання у Ґурові не має і Юліян Галушка з Ольштина, який є учнем III класу ліцею. Він каже, що для нього школа є найкращою не лише у Польщі, але й у світі. Особливо цінує те, що отримав тут нагоду краще пізнати рідну мову, історію та культуру. «Навчатися у такій школі, це на мою думку, – єдиний правильний шлях для українців у Польщі», – переконує Юліян. Українська атмосфера, участь в ансамблі «Думка» та уроки історії – це те, що найбільше сподобалось ліцеїстові.

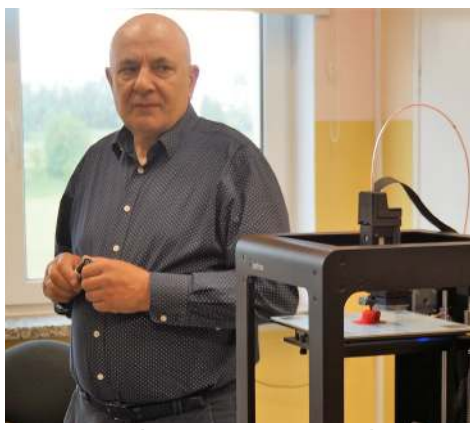

▲ Вчитель біології Вітольд Козубель

▲ Директорка Марія-Ольга Сич

«Наш заклад – це дуже добрий вибір для молодої людини, яка серйозно думає про своє майбутнє і вищу освіту», – підкреслює Марія-Ольга Сич. Вона вказує також на можливість вибору предметів і допомогу спеціалістів. Тутешні випускники вступали на навчання до університетів у Ольштині, Ґданську, Варшаві та Кракові. У школі вчиться багато молоді з України, особливо тепер – під час повномасштабної війни. Як підкреслює директорка, батьки, які зараз планують повернутися в Україну, все ж хочуть, аби їхні діти залишилися на навчанні у Ґурові. Школа, звичайно, відкрита до цього і гарантує опіку. «Разом із цим, ми пам'ятаємо, що її створили для дітей української нацменшини, і вона мусить зберігати такий характер», – підсумовує Марія-Ольга Сич.

Умови вступу, координати та іншу інформацію можна знайти на сайті школи: szkolazdumka.pl. ■

Григорій СПОДАРИК
Фото автора статті

eprasa.pl ef442abf8c

УКРАЇНА

Донбас у вогні

Зараз у Слов'янську виразно чути звуки артилерійських вибухів з лінії фронту, що проходить лише за 10 кілометрів від міста. Слов'янськ обстрілюють, хоча не так часто, як райони сусідньої області, міста Сєвєродонецьк та Лисичанськ. Втім, українські військові побоюються, що це лише питання часу.

У квітні 2014 року озброєні російські найманці, очолювані російським офіцером Ігорем Гіркіним, захопили місто Слов'янськ Донецької області. Так почалася війна. Українська армія відвоювала місто на початку липня 2014 року після менш ніж трьох місяців російської окупації. Лінія фронту відсунулась відносно далеко від нього. Останніми роками можна було практично забути про війну, яка, однак, і досі триває.

Чимало українських експертів, представників влади та військових практично не сумнівались, що росія активізує чергове загострення і відновить активні бойові дії у цьому регіоні, натомість вона не наважиться атакувати всю Україну. Втім, 24 лютого сталося поіншому. Першою місцевістю, на яку напали росіяни, було селище Мілове Луганської області, розташоване на кордоні з росією. Там не було такої розвиненої оборони, як у випадку з так званою лінією зіткнення з самопроголошеними республіками.

Росіянам вдалося швидко проникнути у Луганську область, на півдні російські війська, які вийшли з Криму, атакували Маріуполь, замкнувши його в кільце та окупувавши південну частину Донецької області.

Встигнути втекти перед війною

На пероні літня жінка курить цигарку, притулившись до стіни вокзалу. Помітно, що у неї проблема з ногами.

– Я живу у селі Сидорове на березі Сіверського Донця. Мій дім, мій двір обстрілювали останні два тижні. Вбили кота, собаку, такий гарний шоколадний лабрадор був у мене. Я сиділа у підвалі, навіть до вбиральні не було можливості сходити. Мене сьогодні забрали, і тепер я чекаю на потяг. Поїду до доньки, – каже Надія.

Від початку російської агресії влада Донецької та Луганської областей звернулася до жителів з проханням евакуюватися якомога швидше. Оточений Маріуполь, в якому потрапила у пастку величезна кількість його мешканців, здавався достатнім прикладом. Тим не менше, чимало місцевих затягували з від'їздом. Лише наближення фронту, ракетні удари та повітряні нальоти змусили людей зважитися на від'їзд. На жаль, 8 квітня росія вдарила ракетами «Точка У» по залізничному вокзалу у Краматорську, де сотні людей чекали на евакуаційні поїзди. Кілька десятків осіб загинули, близько 100 отримали поранення.

Надія, як і ще близько 300 мешканців, чекає на станції у Покровську на евакуаційний потяг, який довезе їх до Дніпра та Львова. Покровськ залишився єдиним містом на Донбасі, звідки ще вирушають потяги. Ніхто не знає, як довго це триватиме.

Людей із прикордонних сіл сюди привозять волонтери з різних організацій. Деякі з евакуйованих не можуть самостійно пересуватися.

– Це ще Покровськ. Скоро ви поїдете до Дніпра, і діти вас там зустрінуть. Будь ласка, не хвилюйтеся, все буде гаразд. Потяг комфортний, треба лише їхати, – заспокоює 92-річну пані жінка-офіцер Державної служби з надзвичайних ситуацій.

На платформу прибувають волонтерські мікроавтобуси та карети швидкої допомоги, які сьогодні евакуюють людей із різних небезпечних місць.

Павлові близько 30 років, він привіз 21 людину з Райгородка, який перебуває під постійним артилерійським обстрілом. Каже, раніше відвіз дружину у безпечне місце, а сам залишився, адже у цій ситуації треба допомагати іншим.

Такими ж мотивами керувався Роман. Спочатку він возив людей зі свого міста, Кремінної на Луганщині. Коли місто взяли росіяни, приєднався до організації «Восток SOS», заснованої 2014 року біженцями з Луганська.

Роман зараз вивозить мешканців Донецької області.

– Сьогодні ми привезли людей з Бахмута. Було голосно. Ми там завжди працюємо швидко через обстріли, – сміється Роман.

Кілька команд «Восток SOS» працюють одночасно і щодня евакуюють близько 20 осіб із небезпечних місць.

До 24 лютого Роман був тренером з боксу та підприємцем. Зараз на території його фірми перебувають російські солдати, а сам він каже, що сидіти на дивані перед телевізором – це не для нього.

З машини швидкої допомоги волонтери виносять на ношах літню жінку. Її супроводжує син, який хоче відправити матір до брата, що живе в Дніпрі. Чоловік запитує Романа, в який спосіб можна приєднатися до волонтерів, адже він також хоче допомогти перевозити інших людей.

Евакуювати місцевих із прикордонних сіл допомагають поліцейські, які служать на Донбасі.

– Ситуація стає дедалі складнішою, ворог усе ближче. Це означає, що у нас більше роботи, пов'язаної з евакуацією жителів із прикордонних сіл та доставкою туди гуманітарної допомоги. Одним із таких небезпечних напрямків є околиці Лимана. У багатьох населених пунктах немає ані електрики, ані води. У всій області відсутнє газопостачання. Тому гуманітарна ситуація дуже напружена, – описує проблеми у Донецькій області капітан поліції Слов'янська Олексій Окопов.

Поліцейські часто прибувають першими на місця артилерійського вогню, а іноді надають першу допомогу пораненим. Крім того, вони документують випадки російських обстрілів. Проте у прифронтовій зоні поліція має значно більше завдань.

– Ми приділяємо багато уваги стабілізації ситуації у громадах та запобіганню мародерству. Більшість мешканців виїхала, будинки пусті. Присутність поліції дає людям гарантію, що з їхнім майном нічого не станеться, – додає капітан.

В області навіть утричі зросла кількість патрулів на міських та сільських вулицях. Сюди перекинули поліцейських з окупованих росіянами територій. Вже на початку війни керівництво МВС подбало про евакуацію їхніх сімей, завдяки чому вони могли змінити місце проживання, не переймаючись за рідних.

Важка битва

Наприкінці травня на одному з відео, знятих у захопленому Лимані, чоловік, одягнений у російську форму, повідомляє, що незабаром повернеться з російською армією до сусіднього Слов'янська. Чоловік на відео – це так званий народний мер Слов'янська часів російської окупації 2014 року, про якого у місті багато хто вже забув.

У центрі Слов'янська кілька українських військових стоять зі зброєю на вулиці. Напередодні вибухнула російська ракета з касетними зарядами. Частково

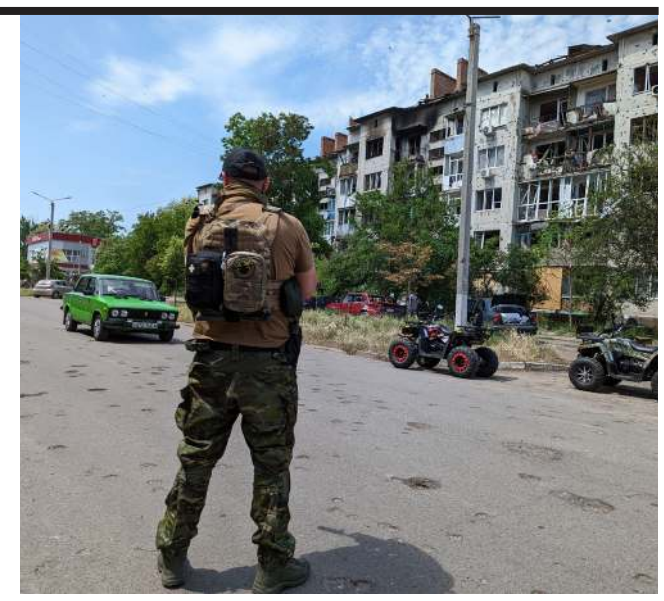

зруйновано будівлю школи та навколишні будинки. Троє людей загинули та шестеро отримали поранення. Солдатами командує офіцер МВС Віктор, який уже воював на Донбасі у 2014 році.

На його думку, Слов'янськ може стати ще однією гарячою точкою на карті бойових дій, однак спочатку росіянам доведеться прорвати українську оборону на південний схід від Лимана. Наразі українські війська стримують російські атаки. Також сумнівно, що росіяни змогли б досягти більшого успіху на південь від окупованого Ізюма у напрямку Слов'янська. На думку Віктора, ймовірніше, розташований неподалік Слов'янська Бахмут може стати місцем запеклих боїв.

Також офіцери української військової розвідки, які працюють на Донбасі, не приховують (анонімно), що ситуація складна. Росіяни атакують у різних місцях. Найскладніша ситуація у сусідній Луганській області. Тут нападники зосередили більшу частину своїх сил, прагнучи захопити п'ять відсотків підконтрольної Україні території області. У Сєвєродонецьку, де ведуться запеклі бої, росіянам вдалося взяти під контроль більшу частину міста, але не все. Українські солдати все ще мають можливість відійти до сусіднього Лисичанська. Щоправда, з трьох мостів, які з'єднують ці два міста, станом на неділю 12 червня залишився лише один, і він також є об'єктом російських обстрілів.

– У Сєвєродонецьку наші війська досі їх трохи перемелюють. І навіть якщо ми втратимо місто, нічого страшного не станеться. Лисичанськ вище, і річка Сіверський Донець їм заважатиме. Вони, очевидно, хочуть багато, але їм не все вдається, – каже Віктор.

Росіяни досягли певних тактичних успіхів у різних частинах Луганської та Донецької областей, але поки що не реалізували поставлені цілі.

У червні президент Зеленський повідомив, що у Сєвєродонецьку триває «одна із найважчих за цю війну» битв.

– Багато у чому там зараз вирішується доля Донбасу, – сказав український президент.

Українські захисники потребують більше важкої зброї.

Розвідники погоджуються з Віктором, що росіяни користуються своєю кількісною перевагою як в особовому складі, так і у важкій бойовій техніці. Найбільшою проблемою є перевага росії в артилерії, яка становить навіть 20 до 1 на користь загарбників, однак перевага у боєприпасах ще більша. Тому росіяни можуть дозволити собі масовані обстріли українських позицій та цивільних об'єктів у межах їхньої дії. Щоправда, на дорогах Донбасу вже видно гаубиці, передані українській армії західними партнерами. Але цього важкого озброєння ще занадто мало. З іншого боку, можна побачити українські штурмовики, які летять на дуже малих висотах і атакують російські війська.

Наскільки у росіян вистачить сил і як далі розвиватиметься ситуація на фронті, українські військові на Донбасі не хочуть прогнозувати. Але наголошують, що найближчим часом ситуація для Слов'янська може значно погіршитися. Подальше наближення фронту може означати, що росіяни почнуть регулярний вогонь із важкої артилерії.

– Це війна. Дуже важливі контекст і погляд на ситуацію на всьому фронті, – переконує Віктор, говорячи про певні песимістичні прогнози.

Справді, попри тактичні успіхи росії, українці не лише успішно захищаються, а й здійснюють контратаки на півдні країни. Цікаво, що згаданий Гіркін, який заволодів Слов'янськом у 2014 році, зараз вважає, що російська армія припускається багатьох помилок і наразі програє, незважаючи на свою перевагу. ■

Петро АНДРУСЕЧКО
Фото автора статті

eprasa.pl ef442abf8c

ГРОМАДА

Як працюватимуть пластуни?

– Ми повинні стати більш професійною організацією. Поки що ми робили ставку переважно на волонтерство. І так функціонувати важко. Для переходу від аматорської до професійної діяльності необхідні кошти. Тому ми вже взяли участь у кількох проєктах. І вони дають плоди, – каже Ігор Мричко з Любліна, новообраний голова Пласту – Української скаутської організації в Польщі.

Однією з багатьох цілей, яку поставили перед собою пластуни, є пошук нових виховників (опікунів, які навчають дітей та молодь – ред.). Голова організації впевнений, що сьогодні Пласт – це організація, яка може стати дуже цінною для української громади Польщі.

– Кількість осіб, які зголосилися на минулорічні табори, яскраво свідчить про те, що українцям у Польщі потрібна організація, яка займатиметься діяльністю, спрямованою на виховання дітей та підлітків. Адже не всі з них ходять до українських шкіл, яких у Польщі декілька. Навчальні пункти також не дають змоги контактувати з іншими українськими однолітками з Польщі. І Пласт тут може стати у пригоді, – додає керівник організації.

Цього року цікавість батьків до таборів ще більша.

– Це виклик, який ми маємо прийняти. На мою думку, Пласт може згуртувати українських дітей у Польщі, – вважає Ігор Мричко, і пояснює, що Пласт сьогодні є однією з небагатьох організацій, які спільно створюють українці, народжені в Польщі та Україні. Це втілюють не тільки пластові табори, але й провід (керівництво – ред.), адже до керівництва «Пласт Польща» входять українці з меншини й українці-мігранти.

Не рік, не два...

Як і у випадку з багатьма іншими організаціями в Польщі, на діяльність Пласту суттєво вплинула повномасштабна війна в Україні. Йдеться не тільки про нові завдання, з якими стикнулися пластуни. Ситуація останніх трьох місяців також прискорила ухвалення змін в статуті організації.

– Щодня на сторінку у фейсбуці ми отримуємо десятки запитань від пластунів, які опинилися тут унаслідок війни. Питають, що ми робимо, де ми, чи будуть табори в Польщі. Питають теж, чи можна до нас доєднатися, а одночасно лишитися членом Пласту в Україні. Проте не можна бути членом пластових організацій у двох різних державах. Тому в нашому статуті ми запровадили положення, які обумовлюють членство в організації на основі «почесного членства», – пояснює Олена Боднар-Потопник, голова Пласту протягом останніх п'яти років. – Таким чином учасники організації «Пласт Україна» зможуть доєднатися до «Пласт Польща» як «гості» чи «друзі» організації. Єдине, такі особи не зможуть брати участь у виборах структур нашої організації, – пояснює пластунка.

Як зазначає українка з Варшави, багато пластунів-біженців уже вирішило повертатися до України. Але деякі можуть залишитися в Польщі.

– Гадаю, навіть якщо доєднається не надто багато, це теж нас підсилить, – каже Олена Боднар-Потопник. Сьогодні існують чотири головні пластові центри у Польщі. Вони діють у Любліні, Варшаві, Вроцлаві та Ґожові-Великопольському.

– Ми плануємо не в перспективі двох років, тобто стільки, скільки триває каденція новообраного проводу, а про те, що буде за чотири роки і як маємо працювати, – додає Ігор Мричко.

Рука на пульсі

Останні три місяці, здається, були найактивнішими для організації за багато років. Звісно, йдеться про допомогу Україні. Уже з 24 лютого пластуни з Польщі скоординували свою діяльність з польськими гарцерами та скаутами в Україні. Завдяки цьому вдалося створити пункти збору допомоги у найбільших польських містах: Вроцлаві, Ольштині, Білостоці, Варшаві, Лодзі, Любліні, Ряшеві та багатьох інших.

– Ми мали інформацію з України, що найбільше потрібно на цю мить. Також відкрили склад у Перемишлі, який досі є нашим логістичним центром, – розповідає Ганнуся Тимець, яка відповідає в «Пласт Польща» за координацію збору допомоги та організацію таборів.

Сьогодні бачимо, що активність суспільства у Польщі у питанні допомоги з кожним днем зменшується. Щоб змінити це, пластуни іноді проводять кампанію в інтернеті, щоб нагадати людям про потребу підтримки України.

– Таким чином час від часу стимулюємо мешканців окремих міст приносити нам допомогу. Все вирушає на наш склад у Перемишлі, звідки їде далі, – пояснює пластунка.

Українські скаути у Польщі від лютого займаються збором медикаментів та тактичних аптечок для бійців. За підтримки іноземних партнерів також організували придбання шоломів та бронежилетів.

– Ми мали велику підтримку з боку США та Канади. Був час, що пластуни з Америки прилітали з кількадесятьма валізами гуманітарної, медичної та тактичної допомоги. Вони також привозили жилети та шоломи. З такими транспортами потрібно весь час тримати руку на пульсі. Стежити, наприклад, чи митні правила не змінюються, – каже Ганнуся Тимець.

▲ Олена Боднар-Потопник та Ганнуся Тимець

– Від самого початку ми збираємо конкретну допомогу, якої просить українська сторона. Нам навіть вдалося отримати дефібрилятори з Німеччини. Був випадок, коли хтось дав нам автобус із сиропами для дітей і мам. Звісно, в одне місце таке не відправиш. Тому мусили шукати пункти, що потребували таких ліків, – розповідає Ігор Мричко.

Зібрану допомогу пластуни досі доправляють до військових, лікарень, біженців. Звісно, не забувають і про своїх друзів з України.

– Майже щодня я отримую інформацію від пластунів, які перебувають у ЗСУ, що їм потрібні конкретні речі, бо незабаром їх відправлять на передову. Хто має їм допомогти, як не ми? – вважає Ганнуся Тимець.

7.

eprasa.pl ef442abf8c

ГРОМАДА

Ви ведете до потяга, якого вже немає

Пластуни також їздили до Перемишля як волонтери. Перш за все, допомагали з перекладом.

– На початку у місті було багато англомовних волонтерів. Але через незнання української та польської мови їхня допомога була обмеженою. Ми трохи їх підсилювали і координували, – розповідає Ганнуся Тимець, яка допомагала з іншими пластунами у пункті для біженців, у колишній будівлі супермаркету Tesco в Перемишлі. За словами дівчини, це також була велика відповідальність.

– Надворі березень. Черга людей хоче зайти погрітися, а місця немає. За цей час маєте сигнал, що потрібно зібрати двісті осіб, бо є транспорт до Берліна. У вас є кілька хвилин. Вночі будите людей, шукаєте охочих, знаходите і нарешті ведете їх до виходу. Аж раптом з'являється інформація, що їх не візьмуть. Тим часом ті, що стояли надворі, зайняли ліжка тих, хто мав їхати до Німеччини. Тож у них немає ані транспорту, ані куди повернутися, бо ліжка зайняті. А ти стоїш і маєш пояснювати, заспокоювати. Такі моменти були психічно важкими для нас самих, кожного пластуна, – розповідає пластунка. – У Перемишлі я зрозуміла, що таке війна. Повернувшись до Варшави, я розповіла друзям, що одна війна в Україні, а друга – на кордоні. Бо страждають всі.

Орієнтуймося на дітей

Серед планів на літо – не лише організація щорічної акції вшанування воїнів УНР «Полум'я братерства». Передусім табори для пластунів, цього року і з України. Спочатку до Польщі має приїхати близько тисячі дітей з України. Місцеві пластуни співпрацюють у цьому питанні не лише з «Пласт Україна» – також мають велику підтримку з боку гарцерів.

– Ми співпрацюємо з польськими скаутами багато років, а наразі ще тісніше. У формальних справах нам сприяють колеги з двох польських скаутських організацій: допомагають у пошуку фінансів, а також забезпечують нам свої бази для проведення таборів. Ця їхня підтримка є дійсно велика і щира, – каже Олена Боднар-Потопник.

«Пласт Польща» співпрацює не лише зі скаутами, а й з іншими неурядовими організаціями. Завдяки цьому вони можуть користуватися, зокрема, складом у Перемишлі. Вони також отримали власне приміщення в Любліні, де відкрили світлицю для зустрічей, яку українці з Польщі називають «домівкою».

– Я бачу, якими важливими є заняття для дітей. І не обов'язково всі вони мають бути пов'язані з Пластом. Зараз ми взагалі хочемо зосередитися на молодшому поколінні, – каже голова організації. Пластун з Любліна пояснює, що сьогодні зустрічі для дітей з України та їхніх матерів проводяться в багатьох будинках культури та світлицях у Польщі. Але більшість занять відбувається польською мовою або з перекладачами.

– Маємо приклад маленького хлопчика, який прийшов уперше. Його захопило те, що ми всі говоримо українською. До того часу хлопець постійно умовляв маму повернутися до України, бо нікого не розуміє. Це те, що ми мали на увазі. Створити у Любліні місце, яке українські діти та матері зможуть назвати «своїм». Може, навіть хатою, – розказує Ігор Мричко.

▲ Ігор Мричко

У люблінській «домівці» проводяться художні заняття, діти можуть грати в різні ігри. Також під час занять малюки зняли мультфільм, який можна переглянути на YouTube-каналі. Є також танцювальні групи для дітей та їхніх мам. Крім того, планується організація спортивних заходів, уроки вивчення польської та, можливо, англійської мов.

– Ми також хочемо допомогти українкам стати активними за допомогою таких світлиць. І мами, і діти мають можливість поспілкуватися з психологом на місці. І така допомога потрібна багатьом людям. Тому ми не зупиняємося на Любліні. Ще одне місто, де ми вже працюємо над створенням своєї «домівки» – це Варшава. А далі побачимо, – підсумовує Ігор Мричко, який координує організацію таких місць. ■

Павло ЛОЗА

Фото з архіву Пласту у Польщі

Стартувала Солідарна Пачка – спеціальний випуск Шляхетної Пачки

4 червня о 8:00 відбулось відкриття Бази родин Солідарної Пачки – спеціального випуску Шляхетної Пачки, організованої для людей, які втекли від війни в Україні, зараз знаходяться в Польщі, в скрутному матеріальному становищі. На сторінці www.szlachetnapaczka.pl протягом трьох тижнів будуть з'являтися історії родин біженців, кожен з нас зможе вибрати серед них сім'ю і приготувати для неї пачку, що відповідатиме їхнім індивідуальним потребам.

«4 червня о 8:00 відбулось відкриття Бази родин Солідарної Пачки, спрямованої до воєнних біженців з України. Їхній світ зменшився до розмірів однієї валізи. Тому вони потребують допомоги, солідарності, нашої присутності й почуття, що вони в нас бажані гості», – говорить Йоанна Саджік, президентка асоціації «WIOSNA», організаторка Шляхетної та Солідарної Пачки.

Війна відбирає

Зменшує все те, що ми маємо, до одного предмета, вмісту пакета чи валізи. Коли тікаєш від війни, часто серед всіх речей, які маєш, мусиш вибрати одну річ, яку забереш з собою. Це примушування забирає те, що любиш і ким себе відчуваєш. Покажемо нашим гостям з України, що після того, як життя так багато у них відняло, ми хочемо, щоб вони мали більше – не лише речей, а й гідності, спокою, надії.

Люди, які втекли з України, жили подібно до нас – мали близьких людей, будинки, улюблені кафе, друзів, у їхніх дітей були друзі з двору, улюблене печиво та іграшки. Тепер мають так небагато. Дивлячись на них, ми бачимо себе, адже це могли бути ми. Олена та її двоє дітей в Україні мали будинок, а в ньому шафу, наповнену одягом – сьогодні вони просять літній одяг та взуття. У них на кухні були шухляди з їжею та смаколиками, а сьогодні вони сподіваються отримати в пачці пакет продуктів. Ви маєте шанс допомогти. Зайдіть на сайт www.szlachetnapaczka.pl і виберіть сім'ю, яка потребує допомоги.

Потреби родин

Наразі понад 460 волонтерів Солідарної Пачки відвідують сім'ї нужденних біженців по всій Польщі та запитують, якої допомоги вони потребують найбільше. Волонтери вже послухали понад 1150 історій сімей біженців і наразі відвідали понад 700 родин. Потреби сімей у Солідарній Пачці можуть дещо відрізнятися від Шляхетної Пачки, тому що Пачка – це допомога, що завжди пристосована до потреб нужденних. Сім'ї просять, наприклад, одяг і взуття на літо, бо взимку втекли з дому, а вже червень. Це можуть бути каструлі чи інші речі для орендованої квартири. Мовний курс, щоб почати говорити польською мовою та шукати роботу тут. Ноутбук або телефон, який допоможе дітям вчитися, а сім'ї контактувати з рідними. Ваучер на окуляри, бо старі під час втечі загубилися. Родини також часто просять купони для продуктового магазину, щоб менше витрачати з домашнього бюджету.

Вони мали помешкання, а тепер мають вміст валізи. Ви маєте шанс допомогти. Перейдіть на www.szlachetnapaczka.pl і виберіть родину, яка потребує допомоги.

Шляхетна Пачка – це одна з найбільших соціальних програм у Польщі, яка вже 20 років допомагає тим, хто найбільше цього потребує. З лютого цього року Шляхетна Пачка також долучається до допомоги біженцям з України. Вона надала матеріальну та логістичну допомогу, підтримує діяльність органів місцевого самоврядування, її волонтери присутні в пунктах допомоги та на кордоні. Вона запустила загальнопольський Інформаційний центр «З'єднані для України» та стала співзасновником цілодобової служби підтримки в Кракові.

Характерною особливістю програми є те, що ви не можете доєднатися до неї самостійно. Завдяки інформації, отриманій від різних установ та людей, які підтримують сім'ї біженців, вже кілька тижнів волонтери самі добираються до потребуючих. Завдяки цьому допомогу можуть отримати люди, які з різних причин не змогли або не хотіли про неї просити.

Як допомогти родинам Солідарної Пачки?

Зробити це можна кількома способами. Чи є у вас група близьких людей, колег по роботі, сусідів чи друзів, яким близька ідея мудрої допомоги? Разом оберіть сім'ю на www.szlachetnapaczka.pl та підготуйте допомогу тим, хто її потребує. Перед цим переконайтеся, що ви в змозі задовольнити найважливіші потреби. Ознайомтеся з детальним списком покупок, який отримаєте на електронну пошту разом із підтвердженням вашого вибору. Маєте питання? Бажаєте ближче познайомитися з обраною родиною? На кожному етапі підготовки пачки ви можете зв'язатися з волонтером, який опікується родиною. Готові пачки, запаковані як подарунок, будуть доставлені на вказаний склад Шляхетної Пачки під час «Вікенду див» (25-26.06). Домовтеся з волонтером про точну дату та час доставки. У ці вихідні підготовлена пачка буде доставлена родині, яку ви обрали, з допомогою волонтерів.

Солідарна Пачка можлива завдяки підтримці наших партнерів: bp, Biedronka, TK Maxx, Cisco, GlobalGiving.

Ви маєте шанс допомогти. Зайдіть на сайт www.szlachetnapaczka.pl і виберіть сім'ю, яка потребує допомоги. ■

Організатори заходу

eprasa.pl ef442abf8c

Гайда до Свидника на Фестиваль

В словацкім Свиднику од 1956 рока організуваний єст Фестиваль русиньско-україньской культуры, до гнеска в червци, на привитаня літа. Свидник єст невеликым містом, знаным з того, же має два скансены (великий – старинной сільской деревяной забудовы шариского району и меншый – мілітарів II Сьвітовой войны), два музеі русиньско-україньской культуры и величезний цмонтір червеноармійців.

Першый раз на свидницкым Фестивали был єм в 80-х роках XX столітя и до кінця жытя не забуду, што-м там пережыл. Молоды не знают, же товдышню дорогу до Свидника не мож было перебыти так легко як гнеска. Товды штуком было выіхати з краю, не хотіли пущати нас за межы кордонів, хыбаль, же своіх люди. Пак, кєд комуна кус пустила, до краів так званого демолюду, адже полученых з СССР так як пеерельовска Польща, мож было іздити на довід. Крім специяльной печаткы в доводі, треба было мати ищы книжечку валютову, інакше грошы не мож было вымінити. Влада Польщы Людовой хотіла вшытко мати під контрольом. Жебы поіхати до родины жыючой в СССР, треба было мати запрошыня. Кєд мешкали на забытім селі, то радяньска влада на родинну стрічу вызначала готель в великім місті, бо не хотіла вказувати комуністичной біды. Молодым доповім, же на довід особистий не мож было іздити и до Югославіі, бо, хоц был то комуністичний край, але вільний од сталінізму. Югославія была єдиным крайом демолюду, котрый не дал си нашмарити московского ярма, но и барже отворена была на Захід.

Як єм ишол з Любліна на Фестиваль

В 1981 році не было ищы розбрату медже Чехами а Словаками, до Чехословациі мож было іздити на довід. Рішыл єм и я быти в Свиднику на Фестивали, о котрім чул єм тілко доброго (Лемківскых Ватр товды ищы не было). На моє нещесьця якраз мал єм сьвіжо запущену бороду, котрой на фотографіі в доводі не было. Втішил єм ся, кєд польскы пограничникы, штоправда по долші розмові, выпустили ня з Барвінка, але, на жаль, Чехы не впустили до Вышнього Комарника. За порадом польского вопісты (рюк, же за недолго буде зміна граничной сторожы) не вертал єм до Польщы, лем сіл єм си на лавці медже польскым а чехословацкым пунктом граничной контроли и ждал ряду. Не пішол єм, бо Чехы казали зголити мою долгу бороду, о котру-м так долго дбал, за то нияк не хотіл єм єй на границы стратити. Рішил єм поглядати щесьця в новых чехословацкых пограничняків. Біді не было видно кінця, новы чехословацкы службы тіж мня не хотіли впустити до Комарника, тіж про бороду. Чемні пояснил єм, чом не хочу єй зголити, бесідувал єм, же иду специяльні лем на Фестиваль и заразіся вертам ся назад домів. Повтаряли, же на Фестивали можу быти, але без бороды и баюсів. Зас сіл єм на лавку и думал, што дале робити. Товды дішла до мня бесіда чехословацкых пограничняків (выміркувал єм, же єден з них был Словаком а другий Чехом). Словак познал, же-м Русин, бо-м радил по-нашому, и толкує свому камратови, же свидницкий Фестиваль єст Фестивальом Русинів жыючых в цілі Чехословациі. Якысий час ищы Чех стоял тведро при своім, хоц барз добрі знал, же жаден з мене контрабандиста. На моє щесьця якраз заперли посьлідній приграничний склеп и машынкы до голіня не міг єм юж купити, рішили пустити мня до Свидника. Словак понаглял мня, скоро вказало ся, же не лем Чеха перекабатил, о 10 минут опізнил одізд посьлідного до Свидника автобуса з границі, а то километрів немало.

Ден попереджаючый розпочатя свидницкого Фестивалю мал ся юж ку кінцьови, але біді моій ищы вцалі не было видно кінця. В автобусі не мал єм чым заплатити за білет, бо в цілім Люблині, великім воєвідскім місті, не было корон. На моє щесьця в автобусі сідили юж Русине, идучы з Польщы на Фестиваль, и дякувати Богу пожычыли мі ческы короны. В Свиднику ходили сме всяди разом, але за весело нам не было. Обышли сме вшыткы готелі, мотелі и заізды, але вільных місц в жаднім юж не было. На наше нещесьця дворец автобусовий скоро запераль, адже оставала нам лем лавка в парку. Хлопчыска жартували, же за лавку нихто од нас хыбаль и зламаного гроша жадати не буде. Понагляли сме ся, бо остало лем 15 минут до запертя єдиного свидницкого банку, котрый в суботу и неділю не працював. Стоял єм в черзі, а моє передфестивальове товариство понашому голосно розправляло, же того фестивалю хыбаль не забудеме до кінця жытя.

Бог о нас не забыл, підослал словацкого Русина. Яно стоячыйзо передомном в черзі, наш ровесник, радил юж лем по-словацкы, але розуміл вшытко, бо так само бесідували його дідове и старшы селяне з його села. Повідал, же то не готель, але затримати ся можеме в іхнім новім домі, де нихто ищы не мешкат. Новий дім стоял в селі праві при самі границі, мусіли сме скоро рішыти, бо за десят минут одіждал посьлідний автобус до місцевости. Не памятам назвы села, тямлю лем, же автобус з головной дорогы зіжджал хыбаль аж в Комарні Нижнім, пак іхали сме ищы добру хвилю крутыма дорогами, до остатнього пристанку.

Были сме щасливы, дівчата спали в єднім покоі, а хлопці в другім. Яно зробил ищы вечерю, але не ідлом нас заскочыл. Замуровало нас ищы в автобусі, кєд сме почули, же він такий молодий, а был на войні. Цікавіст взяла гору, не чули сме нич а нич о жадні войні. Яно міркував, же мусиме быти од нього лем кус старшы, зачудуваний «шмарил»: Як то, вы не были сте на войні? В нас вшыткы хлопці были, – адже тіж был нами зачудуваний. Повідали сме, же мы студенты, же войну знаме лем з історіі, посьлідня скінчыла ся в 1945 році, а мы вшыткы гродили сме ся юж по ні. З його бесіды довідали сме ся, же в них ити на войну, значыт тілко, што в нас ити до войска, адже одслужыти обовязкову службу войскову. Така то была його война.

Рано обудил нас міцно застараний Яно. Оказало ся, же «добры» люде замельдували місцевій міліциі, же в такім а такім домі ночуют чужы люде. Пришло двох поліцайсів, єден перевірял нашы документы (доводы и книжечкы валютовы), а другий цілий час руку тримал в отворені кабурі. Гречні нас перепросили за несподіваны одвидины, же така іхня служба, и жычыли уданого Фестивалю. Справді мій першый Фестиваль в Свиднику был великым пережытьом, и то не лем культуральным, товариско-познавчым тіж. Споминам го з великым сентиментом, жаден з наступных, а было іх вельо, не запал мі так до тямы.

Барз цікави-м тогорічного свидницкого 68 Свята пісні і танцю Русинів-Українців Словациі. Рыхтую ся на нього, буде аж по ждыньскі Лемківскій Ватрі (29-31.07.2022 р.). Того рока Свидник юж другий раз буде сьвяткувал культуру Русинів Словациі, о першім сьвяті за пізно-м ся довідал. X Русиньскый фестівал (Фестівал культуры Русинів Словеньска) в свидницкым амфітератрі гостил од 23 до 29 мая, на жаль, и Русине діждали ся розбрату...

В 1981 році тіж были сме віром и сьвідомостьом розєднаны, мали сме тото само DNA што и гнеска, але потрафили сме жыти разом, бавити ся, а в нужді всператі, товды ищы жадного розбрату медже нами не было. ■

Марко ПОСТІВ-ЯРУГА

«Ватра», Весна №2, 2022, 28 с.

Весна у лемків

Одним з елементів роботи кожної неурядової організації є вибори управи та голови. У квітні цього року у Горлицях відбувся XI з'їзд Об'єднання лемків (ОЛ). Саме цією інформацією відкривається весняний номер лемківського журналу «Ватра». Про цю подію ми писали і у нашому тижневику. Тому лише згадуємо про резолюцію, прийняту делегатами під час з'їзду ОЛ, яка була надрукована в останньому номері «Ватри».

У документі описані поточні події в Україні та звірства окупантів щодо населення.

«Ми закликаємо до ефективного припинення звірячої війни та до покарання винних у військових злочинах. Зі свого боку, ми висловлюємо вдячність усім у Польщі, хто підтримує Україну та український народ у цей драматичний час», – йдеться у резолюції.

Її автори повертаються до історичних подій, що стосуються й лемків. Йдеться про депортацію українців у 1944–1946 роках в СРСР та виселення 1947 року в межах акції «Вісла».

У контексті відзначення 75-ї річниці депортації українців на західні території Польщі автори вказують у документі, що досі рішення судів щодо засудження акції «Вісла» піддаються сумніву, вибірково порушується гарантія земельних та іпотечних реєстрів та ігноруються укладені двосторонні суспільні угоди.

«Понад те, підтримку цієї трагедії деякими політиками, виправдання її та ставлення до неї як до добродійства, зробленого нам у комуністичній Польщі, слід розглядати як перебування на боці скоєного зла та підтримку його», – стверджують у резолюції делегати З'їзду, які закликають виконавчу владу Польщі надати відповідальну та належну оцінку «комуністичній етнічній чистці».

До відзначень 75-ї річниці акції «Вісла» не дожив Іван Криницький. В українській громаді він відомий як засновник освітнього Фонду, який допомагає матеріально незабезпеченій шкільній та студентській молоді здобувати освіту і надає їй грошові стипендії. Іван Криницький був меценатом ансамблю шкільної молоді «Лемківський перстеник» та допомагав видавати книжки на лемківські теми. Важливою була йому й історична пам'ять. Саме він поставив або відродив знищені у дванадцяти місцевостях Лемківщини хрести-пам'ятники до 1000-ліття Хрещення Русі-України. Був серед тих, хто створював Українське суспільно-культурне товариство, був членом Об'єднання українців у Польщі та Об'єднання лемків. Більше про діяльність та життєвий шлях Івана Криницького можна прочитати у статті Василя Шлянти.

Цікавими сімейними історіями діляться з читачами «Ватри» і професор Андрій Ксенич, який народився 1947 року в Конечній, а також Василь Шляхтич.

Серед матеріалів історичного характеру також є стаття Ігоря Ксенича. Історик аналізує «Польську декларацію про захоплення і дружбу до Сполучених Штатів» 1926 року. У цьому документі під побажаннями, висловленими американцям, підписалися 5,5 мільйона осіб, тобто кожен шостий громадянин тодішньої Польщі включно з представниками меншин. На основі «Декларації» Ігор Ксенич аналізує, зокрема, суспільні стосунки та стан освіти на Лемківщині майже сто років тому.

Як і в попередніх випусках, у «Лемківській хроніці» редактори часопису розмістили короткі повідомлення про те, чим жила громада останніми місяцями. Є у «Ватрі» і дитяча сторінка з віршами, фото, ребусами та іграми, а також вітання для ювілярів. ■

Павло ЛОЗА

eprasa.pl ef442abf8c

Історія

Андрій Розумовський – син українського гетьмана

Батуринські сторінки життя

Загарбницька політика росії щодо Української держави має глибоке коріння. Промовистим прикладом такої боротьби є гетьманська столиця Батурин, яка потрапила на жертовний вівтар виступу гетьмана Івана Мазепи проти москви восени 1708 р. Місто, яке більш ніж пів століття було адміністративним центром та втілювало кращі здобутки України XVII–XVIII ст., вщент зруйнували російські війська за європейський напрям розвитку, який обрала Українська держава на чолі з Іваном Мазепою. Про ці жорстокі події писали всі європейські видання, так само як і сьогодні всі говорять про Бучу, Бородянку, Маріуполь...

Сьогодні ми не маємо сумніву, що Україна вистоїть та відновиться.

Так сталося і з Батурином у середині XVIII ст. завдяки старанням гетьмана Кирила Розумовського. Він добре розумів, що Батурин був символом боротьби українців за власну незалежну державу. Наслідком системної роботи гетьманського уряду стало повернення Батурину статусу столиці впродовж 1750-1764 рр. Саме з Батурина Кирило Розумовський керував державою, зробивши спробу відродити її у повній самостійності. Відомий історик Олександр Оглоблін влучно охарактеризував діяльність гетьмана: «Це була доба останнього піднесення старої козацько-гетьманської держави, доба економічного зростання Лівобережної України та буяння української національно-політичної думки, доба блискучого розквіту української культури та мистецтва». Кирило Розумовський докладав неабияких зусиль для розбудови як Української держави, так і гетьманської столиці.

У 1764 р., після скасування гетьманського устрою, Кирило Розумовський змушений був залишити Україну. Проте, попри труднощі, до Батурина він повертався за першої ж нагоди. З Батурином пов'язав своє життя і його син Андрій.

Хто ж такий Андрій Розумовський? Чому нам важливо знати його зв'язок з Батурином?

Його життєвий шлях добре відомий у Європі. Андрій Розумовський, без перебільшень, – фігура європейського політичного масштабу другої половини XVIII – початку XIX ст., один із керівників та організаторів Віденського конгресу. Він відіграв суттєву роль у становленні світового імені Людвіга ван Бетховена, рекомендуючи його високим особам та підтримуючи матеріально.

У нашій публікації ми розкриємо читачеві батуринські сторінки життя Андрія Розумовського.

Перш за все варто наголосити, що життєвий шлях гетьманського сина – Андрія Розумовського – розпочався 22 жовтня 1752 р. у м. Глухові, що за 80 кілометрів від Батурина. Сьогодні за браком джерел ми можемо лише здогадуватися, чи бував маленьким хлопчиком Андрій на батуринській землі.

Достовірні відомості щодо його перебування у Батурині фіксуються 1776 р., коли у свідомому 24-річному віці Андрій приїздить до гетьманської столиці. Його перебування у місті дало можливість, перш за все, побути в сімейному колі.

Знову до батьківської оселі його приводить доля у 1799 р. У цей час його батько Кирило Розумовський уже постійно мешкав у Батурині, адже усвідомлено повернувся, щоб прожити тут останні роки і навіки спочити. Андрій та інші діти поважали думку батька і, звісно, підтримували його у непростий період життя. Тривале перебування Андрія в Батурині дало йому можливість спілкуватися з батьком, близько познайомитися з традиціями народу, оглянути Батуринську економію. До прикладу, у листах Андрія до дружини ми знаходимо згадки, що кожної п'ятниці разом з батьком він відвідує церковну службу, зазначає, що постійно читає книги, зокрема Євангелія. У 1800 р. Розумовський залишає батьківську домівку.

▲ Портрет Андрія Розумовського. Австрійський художник Йоганн Лампі, XIX ст. Музей історії мистецтв, Відень

У 1803 р. гетьман Кирило Розумовський помер. Своїм місцем поховання він обрав Воскресенську церкву, яку збудував поряд з Мазепиною Цитаделлю – там, де навіки спочили борці за незалежність України 1708 р. Це був символічний вчинок гетьмана, тим самим він зробив це місце пам'ятним для багатьох наступних поколінь.

Навіть після смерті батька Андрій не втрачає зв'язку з Батурином впродовж 33 років. Так, згідно з батьківським заповітом, він став повноцінним власником Батуринської економії та палацово-паркового ансамблю. Одним з важливих вчинків Андрія із вшанування пам'яті батька стало замовлення для нього у скульптора Івана Мартоса надгробного пам'ятника.

Батьківська спадщина дозволила Андрію реалізувати його давні плани. Так, на його замовлення архітектором Луї Монтойе в 1806 р. у центрі австрійської столиці був зведений розкішний палац. Потяг до музики, прищеплений батьком, дав можливість Андрію у 1808 р. організувати квартет, який, до речі, називали «квартетом Бетховена», адже досить часто його репертуар складався із щойно написаних творів Людвіга ван Бетховена. Можемо стверджувати, що саме батьківська спадщина допомогла Андрію вписати прізвище Розумовських у світове музичне мистецтво. Завдяки його постійній підтримці Бетховена композитор на знак вдячності у 1808 р. присвятив симфонію №5 саме Андрієві Розумовському.

Навіть перебуваючи далеко за межами України, Андрій сприяв культурному розвитку Батурина. З Відня він відправив співаків на службу до Воскресенської церкви, усипальниці його батька. Не виключено, що саме про цих співаків було зазначено у спогадах подорожуючих у 1810 р.: «Я залишився на пів доби зайвого у Батурині, щоб їх почути. Вони при мені співали обідню. Справді, я не чув такої солодкої гармонії: які ніжні голоси! Яка музика!»

Вже на схилі свого життя, у 1819 р., Андрій вирішує відвідати Батурин та познайомити дружину Константину зі своєю Батьківщиною. Буденне життя в Батурині було розміреним, про що залишила відповідну згадку в своїх мемуарах Лулу Тюргейм, сестра його дружини, що також відвідувала Батурин: «...Життя у Батурині спокійне та мирне, ми постійно зайняті прогулянками...», «...О пів на третю ми обідаємо, ... після вечері супроводжуємо Розумовського на полюванні». Окрім того, відомо, що Андрій оглядав стан справ суконної та свічкової мануфактури, кінного заводу.

Андрій Розумовський володів Батуринською економією до своєї смерті у 1836 р., він був останнім господарем Батурина з роду Розумовських. Своєю дипломатичною та меценатською діяльністю Андрій вписав прізвище Розумовських в європейську історичну спадщину. А в Батурині до сьогодні існує палацово-парковий ансамбль, власником якого він був впродовж свого життя. ■

Юлія ФУРСОВА
Національний заповідник «Гетьманська столиця»
Фото надані авторкою статті

Палацово-парковий ансамбль гетьмана Кирила Розумовського в Батурині
Фото 2020 року

Фонд Український Народний Дім у Перемишлі

Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu

ul. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl

PLN: 88 1600 1462 1838 9708 6000 0001

ПІДТРИМАЙ РЕМОНТ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ В ПЕРЕМИШЛІ!

eprasa.pl ef442abf8c

КУЛЬТУРА

Шифр української духовності

У часи жорстоких випробувань, які нині випали на долю нашої країни і всіх нас, українців, виникає особливо гостра потреба звернутися до джерел філософської мудрості, дороговказів духовності, ментальності, що зараз є для нас своєрідними бронежилетами. Одним із носіїв інтелектуальної думки, яку він гідно проніс крізь радянську і пострадянську епохи, залишивши своє ім'я на скрижалях української культури, був доктор філософських наук, професор, автор численних публікацій та філософських праць Сергій Кримський.

Народився майбутній науковець у багатостраждальному Бахмуті (колишній Артемівськ) Донецької області 2 червня 1930 року. «Єврей із Донбасу, юність якого пережила жахіття Голокосту. Сергію Кримському було дев'ять років, коли почалася Друга світова війна. І, відповідно, у 15 років, він бачив її завершення», – так написав про Сергія Кримського філософ, керівник видавництва «Дух і Літера» Костянтин Сігов. Сергій Кримський був дитиною війни, як і нинішні українські діти, які вже знають не з книжок, що таке воєнні реалії. На початку війни Сергій з матір'ю поїхав в евакуацію, з якої не повернувся у Бахмут, а потрапив до Києва. Вже у досить зрілому віці Кримський знову відвідав Бахмут і соляні шахти, де нацисти катували і вбивали євреїв. Побачивши ці місця на власні очі, він більше ніколи не зміг повернутися до рідного міста.

Рідним став для Сергія Київ, він полюбив місто якоюсь магічною любов'ю: «Я фізично відчуваю століття і тисячоліття київської історії», – казав Сергій Кримський. З дитячих років цікавився навколишнім світом, суспільними процесами, пізніше прочитав повне зібрання творів Гегеля, після школи став студентом філософського факультету Київського державного університету. Під час навчання п'ята графа стала приводом для утисків і гонінь – тоталітарна машина працювала. Попри складені на відмінно вступні іспити, до аспірантури вступити не дали...

1957 року Кримський потрапляє до інституту філософії ім. Сковороди, де пропрацював до кінця життя. Вчений сам неодноразово згадував, що ніколи не робив кар'єру, не прагнув звань і посад. Лише хотів стати молодшим науковим співробітником, щоб займатися улюбленою справою. За 1960–1987 роки пройшов шлях від молодшого лаборанта до професора. Цікаво, що свої наукові ступені Кримський отримував, минаючи аспірантуру і докторантуру, на основі опублікованих раніше монографій. Він – автор понад 200 наукових праць, серед яких «Генезис форм і законів мислення» (1962), «Архетипи української культури» (1996), «Під сигнатурою Софії» (2008), «Ранкові роздуми» (2009). «Я не розумію людей, котрі зводять філософію до переказу чужих, хай і глибоких, думок. Наскільки ж цікавіше придумати щось оригінальне і своє!» Творчу працю Кримський вважав чимось святим і позаземним: «Якщо я не пишу щодня, це тисне на психіку і псує життя». У своїх працях розмірковував на теми життя і смерті, сенсу боротьби за життя, ролі людини в цьому світі. Професор завжди наводив влучні приклади, які надовго закарбовувалися у пам'яті. Ось один із них: «У Варшаві в одному з костелів є сучасна ікона Христа, на якій бачимо людину, котра несе на руках саму себе, щоб віддати людям. На мою думку, цей образ і є найкращою відповіддю на питання про сенс життя».

Сергій Кримський

«Ми виховані у такій моралі, в якій можна використовувати зло»

У представників різних філософських шкіл можна простежити одну й ту саму думку, висловлену по-різному – про те, що на землі не можна побудувати рай. Найбільше, що може зробити людина, – запобігти пеклу. Свого часу комуністи пішли на заперечення цього чи не найголовнішого постулату філософії як такої: вони вирішили побудувати рай на землі. Рай, який вони вважали раєм. Примусовий рай. Наслідки цього експерименту набрали смертельних обертів, як свідчить історія і переконує сьогодення... І комунізм також припускав рабство, тому що змусити людину працювати задарма можна було лише силоміць. Одну третину робочої сили становили раби, а за часів Сталіна – зеки. Страйки були заборонені. Отже, ефективним виявлялося лише насильство. Ось така утопія – звісно, антилюдська.

Відомий соціолог Володимир Лефевр свого часу провів у США анкетування. В анкеті було фактично два запитання. Перше – з якої країни ви емігрували? Друге включало три підпитання: чи вважаєте ви можливим брехати на судовому процесі, щоб урятувати невинно засудженого; чи вважаєте ви можливим брехати смертельно хворій людині, щоб полегшити її страждання; чи вважаєте ви можливим підказувати на іспитах? Інакше кажучи, чи вважаєте ви можливим використовувати зло в ім'я добра? Й отримав вражаючі результати: 90% вихідців із країн, де був геноцид, де було масове знищення людей, відповіли – так, можливо використовувати зло в ім'я добра, а всі вихідці із західного світу відповіли – ні, у жодному разі не можна брехати. Тобто в сучасному світі загальнолюдська мораль розкололася надвоє. І у людей перш за все треба виробити невсипущу потребу робити добро.

Сергій Кримський любив переповідати таку історію. Один польський ксьондз у Парижі побачив людину, яка стояла на мосту і ось-ось мала стрибнути у воду. Він підійшов і сказав: «Я не відмовлятиму вас від того, що ви задумали, але впевнений, що у вас у кишені є трохи грошей. Вони ж вам уже не знадобляться, то віддайте їх тому жебракові, а потім робіть те, що ви задумали». Незнайомець пішов і не повернувся... Тобто добрий вчинок урятував його. А що стосується сенсу життя, то можна дати таку відповідь: зроби щасливою хоча б одну людину, і таким чином впиши себе у світову біографію добра.

«Людство живе на вулкані, який зветься Історією»

Сергій Кримський читав лекції в академії близько десяти років. За словами очевидців, кожна з його пар закінчувалася бурхливими оплесками студентів. Це були навіть не лекції, а розмови про вищі смисли. Кримський міг зацікавити навіть людину, яка ніколи не мала стосунку до філософії. Наприклад, він розмірковував над тим, у чому відмінність російської культури від української. Російська культура – це культура Третього Риму, коли йдеться про ставлення до влади. У росії влада має сакральний характер, до неї треба ставитися з поклонінням і терпіти. Зовсім інший приклад в Україні – у нас влада змінюється досить регулярно, і якщо ми не задоволені, то в нас розпочинається Майдан. Тобто в українській культурі панує своєрідний архетип софійності – божественної мудрості, яка носить символічний характер і є рушійною силою. Адже стало очевидним, що людство живе на вулкані, який зветься Історією, що вже двічі вибухав світовими війнами. Наскільки актуально і свіжо звучить думка філософа про порівняння націй, про ментальну прірву між українцями і росіянами: **«То дурниця, що росіяни й українці – це одне й те саме. Зовсім, зовсім різні».**

Кримський у своїй праці «Архетипи української культури» (1996) провів аналіз архетипу української нації. Ось як він подає розуміння архетипів: «Вони є наскрізними символічними структурами на етапах розвитку тієї чи іншої нації, від самого початку і до наших днів. Ними прокреслюється шлях вперед. Архетипом української нації в першу чергу є кордоцентризм – філософія серця. Персонажі та герої української історії ґрунтуються на аргументі серця. Таку аргументацію можна знайти, наприклад, у «Слові о полку Ігоревім». Князь Ігор демонструється тут як підготовлений до військового походу полководець з «нагостреним мужнім серцем».

Отже, в інтерпретації Сергія Кримського визначальною історичною цінністю української нації постає особа, що мислить «серцем», вільна і у своїх діях, і у своїх думках. «**Не існує „російськомовного населення", яке потребує захисту – це фейк російської пропаганди. Ми українці – єдина нація. І з власними питаннями – історичним чи мовним – розберемося самі»,** – зазначав Кримський.

Філософія Сергія Кримського доводить – головною інтелектуальною зброєю, найдієвішою і найпотужнішою – є мова як код нації. У світлі цієї філософії питання про статус української мови не є спекулятивним, як намагаються переконати нас упродовж не одного десятиліття політики, його не можна обговорювати в термінах економічного чи політичного прагматизму, а під час війни воно просто кричить... На жаль, зневага до свого, українського, виколисувалася сотнями років... Зараз пожинаємо ці гіркі плоди, вирощені на ґрунті «какая разница».

«Людина – творець історії»

Вже у далекому нині 2006 році Сергій Кримський в одному з інтерв'ю газеті «День» (він був постійним автором цієї газети упродовж багатьох років) висловив «мрійливі» міркування щодо створення за участі України Центру духовності XXI століття, який усебічно займався б вивченням проблем формування цивілізації солідарності, консенсусу та партнерства. За прикладом «культурної музичної дипломатії», започаткованої Іваном Карабицем. І ось 2022 року Україна таки стала світовим цивілізаційним центром. Такі міркування, при всьому усвідомленні їхнього «мрійливого» характеру, можуть свідчити про ще не втрачені Україною можливості зіграти роль світового цивілізаційного центру. Україна принесла у світ нову духовність, нову культуру, нову мораль. Адже, щоб бути почутою світом, на жаль, доводиться платити надто високу ціну. Сергій Кримський констатував: «Історія починає „стискатися" до життя одного покоління, тобто людина є вже не лише творцем історії, але і її ареною». Якщо б українці розуміли ментальну відмінність, про яку писав Кримський, вони б не толерували все російське, припинили б 2014 року будь-які економічні відносини, торгівлю, не ігнорували мову. Мовознавиця, докторка філологічних наук Ірина Фаріон дала таке визначення мови: «Мова – це перший і останній бастіон захисту держави, це її кордон, а слова – це патрони в тилу. Російськомовний українець в Україні на сьогодні – найкращий трофей окупанта». Тобто Україна свого часу сама створила ворогу умови і мотивацію для «захисту російськомовного населення».

Фрідріх Ніцше констатував, що «кров є найгіршим свідком історії». Невивчені уроки історії вже вкотре повертаються великою кров'ю. Польща, країни Балтії засвоїли їх давно, тому вже увійшли до НАТО, доки нас поглинали сумніви. Ця наша інертність, пасивність – те, що потрібно залишити назавжди позаду. Це і є модернізація мислення. Свого часу в когорті із Сергієм Кримським діяли шістдесятники поет Іван Драч, філософ Павло Копнін, історик Мирослав Попович. Сергій Кримський казав, що в нас дуже багато ідей, але замало якостей. Люди такого масштабу могли протистояти інтелектуальному знекровленню суспільства. На жаль, Сергій Кримський відійшов у вічність 30 червня 2010 року.

Зараз ми побачили національні риси характеру у новій ролі та новому вимірі. Це вже було у 2014 році, але, здається, тоді більшість заспокоювала себе тим фактом, що війна десь там – далеко, а ми живемо іншим життям, ми не воюємо. Ми створили для себе ілюзію миру. І це була фатальна помилка. Важливо не повторити її, бо історія помилок не пробачає. Тож маємо відродити шифр духовності, аби перемогти потворне і жахливе імперське зло. ■

Юлія КАМІНСЬКА

Фото з сайту credo.pro

eprasa.pl ef442abf8c

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

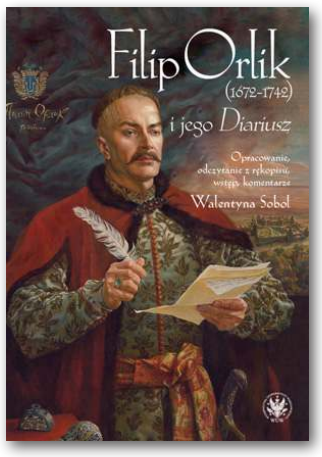

Filip Orlik (1672–1742) i jego Diariusz / Opracowanie, odczytanie z rękopisu, wstęp, komentarze Walentyna Sobol, Wydawnictwo UW, Warszawa 2021, 532 s.

Другий фронт

Днями у Стокгольмі демонстрували знищений російськими військовими в Ірпені портрет Пилипа Орлика. Зі слів авторки, роботу облили зеленкою, що видно на відео. В умовах російсько-української війни цей факт не мав би нікого зацікавити на фоні загибелі бійців, жахливого вигляду руїн дощенту зруйнованих міст, масових убивств і ґвалтування цивільного населення, у тому числі українських дітей.

То чому ж широкий загал звертає на нього пильну увагу?

Гетьман є співтворцем і головним редактором Конституції 1710 року, талановитим автором барокових панегіриків і великого масиву епістолярію, адресатами якого були володарі й представники політичних еліт Речі Посполитої, Османської імперії, Кримської держави, Священної Римської імперії Німецької нації, Швеції, папа римський, а також козацтво Січі Запорозької, мешканці українських міських громад.

А також, як наголошено у передмові видання 2022 року, «був ініціатором не лише першої української, а взагалі першої політичної еміграції у Європі. Концепції батька і сина Орликів випереджали свій час, ґрунтувалися на понятті «права народів», яке поширилося у Європі аж у XIX ст. і пізніше».

Пилип Орлик почав писати Діярій 10 жовтня 1720 року в еміграції у Швеції, продовжував упродовж 13 років. Цей величезний рукопис обсягом 3000 сторінок подає широку панораму історичних процесів першої половини XVIII ст. Дія відбувається у різних містах Швеції, України, Німеччини, Чехії, Сілезії, Речі Посполитої та Османської імперії, де сім'я Орликів переховувалася від небезпеки російських репресій. Адже російські агенти буквально «полювали» за політичними емігрантами з України. Часто доводилося роз'єднувати сім'ю: Пилип жив окремо, а дружина Ганна і восьмеро дітей переховувалися в іншому місці.

Важливою складовою Діярія є листи. Орлик вписував до щоденника копії різних листів як вхідних, так і власного авторства. Це дуже цікаві свідчення його політичних контактів, а водночас і декларація позиції гетьмана. Упродовж життя він намагався створити антиросійську коаліцію з метою визволення України, постійно перебував у пошуку надійних союзників.

Діярій написано польською зі вставками різними мовами – латинською, французькою, староукраїнською та ін.

Перша спроба опублікувати текст рукопису Діярія з оригіналу була здійснена 1936 року у серії Праці українського наукового інституту у Варшаві. Ян з Токар Токаржевський-Карашевич подав інформацію про роки від 1720 (від 10 жовтня) до початку 1723 (січень-лютий). Ця публікація містить передмову і розшифрування текстів.

Друга публікація частини тексту цього унікального історичного Документа побачила світ у квітні 2022 року у видавництві Варшавського університету за назвою «Filip Orlik (1672–1742) i jego Diariusz». Книга приурочена до подвійного ювілею українського гетьмана.

Структура другого варшавського видання доволі прозора. Вступна частина містить вичерпно-лаконічну інформацію про автора, стисло окреслює стан дослідження, подає опис джерел, використаних у процесі праці над матеріалом, а також перелік палеографічних принципів видання. Розділ під назвою «Діярій» подає добре прокоментований польськомовний текст з іншомовними вставками, який відображає зміст рукописного тексту оригіналу. Перевагою публікації є паралельне подання факсиміле оригіналу і набраного тексту. У виданні 1936 року були лише окремі фотоілюстрації. Книга містить усі необхідні елементи наукового видання: словничок латинізмів і полонізованих латинських термінів, розшифрування скорочень, бібліографію, резюме англійською мовою та індекси – осіб і географічних назв.

Відмінність поміж техніками друку обох видань полягає у тому, що століття тому не було нагальної потреби перекладу іншомовних вкраплень у польськомовний текст – латинських, німецьких, французьких, а також староукраїнських чи церковнослов'янських. Видання Варшавського університету подає переклад цих вкраплень у бароковий текст польськомовної пам'ятки у примітках, а іншомовні уривки більшого обсягу супроводжує перекладом польською мовою, виокремленим квадратними дужками і курсивом.

Закономірно, що над таким непростим текстом працювала ціла група науковців: перекладачів з французької, латинської та староукраїнської мов, редакторів, коректорів, укладачів індексів.

Знані імена рецензентів – професорів Терези Хинчевської-Геннель та Мирослава Нагельського – підтверджують значення рецензованої книги.

Знаменно, що вона з'явилася у продажі на початку квітня цього року. Коли – відступлю тут від академічної традиції – нинішні співвітчизники Пилипа Орлика віддають життя на новому «полі крові», а мільйони стали вимушеними біженцями-емігрантами, шукаючи собі безпечного пристановища поза межами України заради продовження існування нації.

Ця автобіографічна книга торкається глибоких екзистенційних питань. Текст Діярія – текст першої половини XVIII століття – оповідає про намагання у стані граничної загрози – після Батуринської різні 1708 року, після цілковитого знищення 25 травня 1709 року тоталітарним московським режимом Запорозької Січі – продовжувати активний опір і відбудовувати власну незалежну державність. Образ тої Української Держави – прагматичну візію тогочасної політичної еліти Гетьманщини – викладено у текстах Конституції 1710 року й епістолярії Пилипа Орлика, в інших тогочасних архівних документах, зокрема у текстах міжнародних угод.

Нині, через 313 років, ситуація повторюється.

Читаючи ці тексти, на кожному кроці бачимо виразні ознаки стилістики талановитого автора: криптоцитати з античних і ранньомодерних авторів, алюзії на топоси, крилаті вислови як з античної (насамперед латиномовної), так і з біблійної традиції й українського фольклору. Аналіз літературних і мовно-стилістичних особливостей Діярія Пилипа Орлика, який, власне, є останнім нині відомим твором гетьмана, стане можливим після опублікування всього тексту.

Публікація Діярія, здійснена у видавництві Варшавського університету, є другим виданням, присвяченим подвійному ювілею Пилипа Орлика. Маю на увазі книгу, яка, на щастя, попри непередбачувані обставини, таки була надрукована в Україні. Мова іде про «Конституційну традицію Української державності», яка починається з Конституції 1710 року та «Книг буття українського народу» (середина XIX ст., перед 1848 р.), а продовжується конституційними актами наступних століть – XX і XXI. Сукупність цих текстів засвідчує давню трьохсотлітню позицію українців стосовно збереження і оборони своїх демократичних традицій, своїх «прав і вольностей».

У цьому контексті ошатне, виконане професоркою Варшавського університету Валентиною Соболь на гарному академічному рівні видання Діярія Пилипа Орлика є дуже символічним успіхом, маленькою, але вагомою перемогою.

Дуже важливою, бо упродовж кількох останніх місяців гинуть і люди, і міста, а також книги, музеї й архіви. Цей, другий, фронт не менш важливий, аніж безпосередня лінія зіткнення, бо його мета – знищити національну пам'ять. До речі, авторство ілюстрації на обкладинці цього видання належить Наталії Павлусенко – це саме та картина, яку намагалися знищити в Ірпені, передмісті Києва. ■

Мирослав ТРОФИМУК

ПОДІЇ

Ярина Турчин отримала звання почесного професора Вармінсько-Мазурського університету

1 червня 2022 року професорка Ярина Турчин отримала почесне звання професора Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині. Промову на її адресу виголосила проф. Йоанна Остроух-Камінська, деканка факультету соціальних наук.

Професорка Турчин очолює Інститут гуманітарних і соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка». З Ольштинським університетом співпрацює вже 10 років. Заявка на звання почесного професора була подана ще до початку війни. Керівництво ольштинського університету вирішило, що в нинішній ситуації присвоїти звання буде символічно.

Проф. Ярина Турчин та Інститут гуманітарних і соціальних наук Львівського національного університету «Львівська політехніка» співпрацюють з Інститутом політичних наук Вармінсько-Мазурського університету. Обидва підрозділи організовують спільні наукові конференції, видають наукові гранти, публікують спільні тексти в наукових виданнях. Разом із проф. Терезою Астрамович-Лейк з Інституту політичних наук проф. Ярина Турчин організувала спільне навчання студентів-політологів, що дало їм змогу отримати подвійний диплом. Проф. Турчин науково займається, зокрема, проблемами української меншини в Польщі та польської меншини в Україні.

Турчин після отримання звання почесного професора, сповнена емоцій, сказала, зокрема: «Це звання важливе для мене не лише через співпрацю з університетом, а й тому, що свідчить про співпрацю Польщі та України». Вона заявила, що її заступник з університету та багато студентів зараз воюють на фронті, хоча не зобов'язані це робити. І додала: «Деякі мої студенти на фронті загинули. Але ми будемо боротися до перемоги, головне – це незалежність нашої країни. Російська агресія спрямована проти всього демократичного світу».

Ректор Вармінсько-Мазурського університету, проф. Єжи Пшиборовський, говорячи про війну, звернувся безпосередньо до присутніх на церемонії громадян України їхньою рідною мовою: «Ви можете розраховувати на нашу солідарність і доброту. Слава Україні!» Він наголосив, що зараз важливий кожен жест солідарності з Україною. На пресконференції ректор додав: «Наші думки – з нашими друзями з України, які борються за свою державу, щоб нормально жити і розвиватися».

На урочистому засіданні Сенату були присутні численні гості: ректори та проректори дружніх університетів та проф. Наталія Чухрай – проректорка Національного університету «Львівська політехніка». У церемонії взяли участь народні депутати, представники місцевого самоврядування, силових структур, медичних установ, організацій та закладів культури, які співпрацюють з університетом, а також римо-та греко-католицькі священники. ■

Стефан ЛАШИН

Фото з сайту Вармінсько-Мазурського університету в Ольштині

eprasa.pl ef442abf8c

Шановні друзі! Прихильники та випускники української школи у Бартошицях!

Незабаром закінчення навчального року. Червень – це час, коли учні беруть участь у довгоочікуваних екскурсіях.
З 24 лютого 2022 року наша школа прийняла понад 50 дітей з України, які були змушені покинути свою Батьківщину через жорстоку війну.
Звертаємося до людей доброї волі з проханням подарувати дітям-біженцям трішки радості, щоб вони могли разом зі шкільними друзями відвідати навчальні екскурсії та одночасно пізнавати Польщу.
Важлива кожна фінансова допомога, яку можна перерахувати на банківський рахунок Товариства «Калина».
Nr rachunku: 80 8855 0004 2001 0001 6391 0001 (dla PLN)
Kod SWIFT: POLUPLPR IBAN: **PL 80 8855 0004 2001 0001 6391 0001** (dla zagranicznych przekazów)
z dopiskiem: darowizna dla dzieci
Заздалегідь УСІМ дякуємо!

Любомира Тхір, директорка школи у Бартошицях,
Управа Товариства «Калина»

Любачівщина запрошує!

Хто ще, 75 років потому, пам'ятає своїх предків і цю пам'ять хоче передати своїм дітям та онукам, запрошуємо на Любачівщину:

20.08.2022 о 12:00 Служба Божа в церкві в Горайці, а після – панахиди на цвинтарях в Горайці, Жукові та Новому Селі.
21.08.2022 о 10:00 панахида на цвинтарі в Старому Люблинці, об 11:00 Служба Божа в церкві в Новому Люблинці, а після – панахида на цвинтарі.

Хоча б раз на рік пройдімося стежками наших предків! Хто не може поїхати, закликаємо передати свій внесок на упорядкування цвинтарів та ремонт церкви особам, які поїдуть, або переказати на рахунок:
Fundacja Dom Ukraiński w Przemyślu, ul. T. Kościuszki 5, 37-700 Przemyśl
Nr rachunku: **50 1600 1462 1838 9708 6000 0006** з дописокою: Darowizna na cele statutowe – Lubliniec.
Церкви на Любачівщині чекають на нас!
Більше інформації у Олени Комар за тел. 502 168 247.

Загальнопольський конкурс малюнків

Запрошуємо дошкільнят та учнів початкової школи до участі в конкурсі малюнків, присвяченому українським письменникам Лесі Українці та Тарасові Шевченку під назвою:

«ЛЕСЯ УКРАЇНКА і ТАРАС ШЕВЧЕНКО – ПРИЯТЕЛІ ДІТЕЙ У ПОЛЬЩІ»

Професійне журі оцінюватиме праці у таких вікових категоріях:
► дошкільнята ► школярі початкової школи I-III класів ► школярі початкової школи IV-VI класів ► школярі початкової школи VII-VIII класів

Малюнки можна виконати в довільній художній техніці у форматі А-3. Братимуться до уваги тільки індивідуальні роботи, виконані самостійно учасниками конкурсу.

Малюнки передаємо у паперовій формі, на звороті треба вказати таку інформацію:
● ім'я і прізвище ● клас і школу ● адресу і номер телефону вчителів або батьків, які підготували дітей до конкурсу.

Серед поданих художніх творів журі визначить переможців конкурсу. Результати будуть оголошені на шкільному сайті www.lesiabart.pl, а також у тижневику «Наше слово».

Найкращі роботи будуть нагороджені та опубліковані на сайті школи та в українській пресі.

Конкурсні роботи просимо надсилати до 15 липня 2022 р. у паперовій формі на адресу:
Szkoła Podstawowa nr 8 im. Łesi Ukrainki z Ukraińskim Językiem Nauczania w Bartoszycach,
ul. Leśna 1, 11-200 Bartoszyce

Додаткова інформація – за тел. 609 423 260; 605 303 206 та на сайті www.lesiabart.pl

Участь у конкурсі є одночасно згодою на обробку персональних даних учасників та публікацію малюнків переможців у пресі та вебсайті школи.

Від імені організаторів: Початкової школи № 8 ім Лесі Українки з українською мовою навчання в Бартошицях, товариства «Калина» та ОУП,
координаторки конкурсу: Любомира Тхір, Данута Глушко

Управа Кошалінського відділу
Об'єднання українців у Польщі
Дирекція загальноосвітнього ліцею у Білому Борі
ім. Т. Шевченка
Управа фонду ДЕКА, яка веде
Початкову школу ім. Т. Шевченка в Білому Борі,

запрошують на III УКРАЇНСЬКИЙ ДИТЯЧИЙ ТАБІР,
який проходитиме
з 25 червня по 3 липня 2022 року (9 днів)
в Білому Борі.

Організатори забезпечують:
- ночівлю та харчування (сніданки, обіди, вечері)
- опіку інструкторів
- гарні умови
- екскурсії: поїздки до озера і моря
- спортивні змагання
- вивчення українських пісень та інші розваги.

Приймаємо дітей від III до VIII класу початкової школи.
Кількість місць обмежена.
Контакт і запис – домівка ОУП в Кошаліні:
тел. 94 342 64 70 або 503 005 378,
електронна адреса: zup_koszalin@wp.pl
biuro@admedia-consulting.pl

Запрошуємо!
Роман Білас, голова відділу ОУП в Кошаліні

СПРОСТУВАННЯ

В «НС» 24 від 12.06.2022 року на сторінці 7 у статті «Будемо спостерігати за діями європейських політиків» у підписі до фото замість «Мирослав Петрига» має бути «Микола Петрига».

За помилку перепрошуємо.

Редакція газети «Наше слово»

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Słowo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa,
tel.: prenumerata i reklama – tel./fax 22 677-88-10,
redaktor naczelny – 22 677-88-11, sekretarz redakcji – 22 677-84-46,
redakcja – 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuczenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.
Zespół redakcyjny: redaktor naczelny – Khrystyna Zanyk, **zastępca redaktora naczelnego –** Paweł Łoza, **sekretarz –** Tetiana Daniuczenko, **redaktorzy –** Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemyśl), **redaktor stylistyczny –** Olga Rusina, **redaktor techniczny –** Olga Michaluk, **prenumerata, reklama –** Łesia Korostatewycz.
Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewycz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwaniuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniański (Gładyszów).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7 03-614 Warszawa,
tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

E-mail: sekretariat@ukraincy.org.pl, biuro@ukraincy.org.pl

Internet: http://ukraincy.org.pl

Fotoskład: Redakcja „Nasze Słowo"
Druk: Drukarnia „Efekt". **Nakład** 2300 egz.
Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:
47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:
IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:
IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196
BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX
Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

ISSN 027-8254
9 770027 825221 25

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.
Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.
Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.
Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa" wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Słowo" dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPiK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:
Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie www.prenumerata.ruch.com.pl
Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl
lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH" pod numerami: 22 693 70 00
lub 801 800 803 – czynne w dni robocze w godzinach 7^{00} – 17^{00}.

Publikacje wyrażają jedynie poglądy autora/ów i nie mogą być utożsamiane z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Статті виражають точку зору авторів і не можуть уособлювати офіційну позицію Міністра внутрішніх справ та адміністрації.

eprasa.pl ef442abf8c